

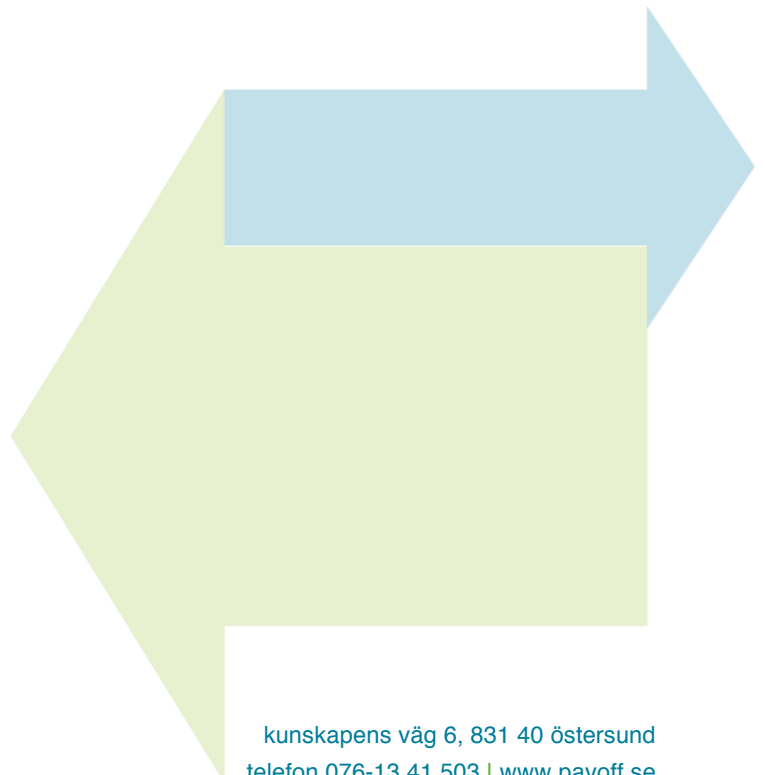


Samhällsekonomiska utvärderingar och analyser

Projekt Tolvan, samordningsförbundet Örnsköldsvik

Uppföljningen – vad hände sedan?

2011-12-12



Innehåll

Inledning.....	3
Redovisning av utvärderingarna, projekt Tolvan	5
Resultat, utvärdering 1.....	5
Resultat, utvärdering 2	6

Inledning

Allt fler arbetsgivare börjar bli varse utmaningen att möta de stora pågående pensionsavgångarna, vilka i sin tur kräver rekrytering av kompetent personal som ska ersätta avgångarna. Försörjningskvoten visar att de flesta kommuner kommer att ha ett underskott i befolkningen vad gäller antal sysselsatta relativt den andel av befolkningen som skall försörjas. Om inte sysselsättningsgraden ökas innebär det att den framtida välfärden hotas. Alla kommer att behövas. **Betydligt fler unga vuxna måste därför komma i arbete**, vilket inte utesluter att arbetskraftsinvandringen måste öka eller att skattehöjningar också kan vara kompletterande lösningar.

Andelen unga vuxna i utanförskap är fortsatt relativt stor och många har varken ett arbete eller studerar för ett framtida arbete, s.k. UVAS. Ju längre tiden går desto större är risken för att de unga far illa och att kraftfulla - och kostsamma - insatser krävs från olika aktörer för att förbättra deras livssituation och bryta utanförskapet. Samtidigt utgör de unga en **arbetskraftsreserv**, som måste integreras både ur ett mänskligt och samhällsekonomiskt perspektiv.

payoff har sedan 2007 utvärderat ett femtiotal projekt med inriktning mot utanförskap, i många fall med unga vuxna som målgrupp. En mycket viktig aspekt kopplat till projekt som genomförs för att bryta ett utanförskap och få deltagarna i egenförsörjning är **hur deltagarnas situation utvecklas på sikt efter avslutat projekt**. Detta kan ge en bild av hur hållbart projektet varit över tiden och om åtgärden bidragit till ett mer bestående resultat. I skriften ***Det lönar sig*** från Temagruppen Unga i arbetslivet (2011:2) redovisade payoff en samhällsekonomisk utvärdering och analys av 28 projekt med unga vuxna som huvudsaklig målgrupp.

Det lönar sig visade att de projekt som ingick i utvärderingen i genomsnitt var samhällsekonomiskt lönsamma efter år, men att det också fanns en betydande potential till ytterligare minskning av kostnaderna för utanförskapet. Konkret innebär detta att deltagarnas situation måste utvecklas positivt efter avslutat projekt så att flera personer kommer i arbete, ökar sin produktivitet eller minskar behovet av en subvention för anställningen. Ytterligare en faktor som är viktig för det samhällsekonomiska resultatet är att deltagarna minskar sin förbrukning av vård, omsorg och andra insatser som innebär förbrukning av olika resurser.

Det är mycket ovanligt att projekt följs upp efter att projektet avslutats. Av de femtiotal projekt som payoff följt upp under de senaste åren är det endast ett fåtal projekt som gör en uppföljning över hur samtliga deltagares situation utvecklats på sikt, dvs. efter att den första utvärderingen är genomförd. I de fall en uppföljning görs sker denna som regel inom tre till sex månader. Det finns generellt allt för få studier av hur pass hållbara olika projektsatsningar är över tiden sett till målen för deltagarna. Eftersom stora resurser avsätts från samhället avseende arbetslivsinriktade åtgärder är det viktigt att göra mer långsiktiga uppföljningar för att studera huruvida resurserna används på ett optimalt sätt och leder till en måluppfyllelse.

Det är inte heller brukligt att ytterligare utvärderingar genomförs av det samhällsekonomiska resultatet, som ett komplement till en uppföljning av deltagarnas situation. Ungdomsstyrelsen har därför genom Temagruppen Unga i arbetslivet tagit fasta på detta och gett payoff ett uppdrag med syftet att i en **uppföljande utvärdering** studera hur situationen ser ut för deltagarna efter att ytterligare ett år förflutit efter avslutat projekt. Detta har genomförts genom att samtliga 28 projekt redovisade i skriften ***Det lönar sig*** erbjudits att delta i utvärderingen, med förutsättningen att max femton av utvärderingarna skall finansieras av Ungdomsstyrelsen.

Uppföljningen och utvärderingen har som mål att ge en uppfattning om det finns en **långsiktig hållbarhet** i projektens arbete med deltagarna, men också att ge förslag hur framtida projekt kan följas upp effektivare i framtiden.

payoff har ansvarat för att projektägarna tagit fram underlag angående deltagarnas situation ytterligare minst 12 månader som tillägg till det befintliga underlaget om förhållandet 12 månader efter projektavslut. Uppgifterna avseende deltagarna har sedan legat till grund för denna utvärdering.

Resultatet av den uppföljande samhällsekonomiska utvärderingen av projekt Tolvan presenteras dels i denna rapport, dels i en skrift med en sammanställning av samtliga rapporter från temagruppen Unga i arbetslivet.

Redovisning av utvärderingarna, projekt Tolvan

Resultatet av den uppföljande utvärderingen är sammanställd i tabellerna 1 och 2 nedan. Utvärderingarna omfattar totalt 11 projekt med 168 stycken deltagare. Beräkningarna är genomförda på så sätt att **samma personer ingår** såväl i den första som i denna uppföljande utvärdering. På detta sätt anser vi att vi gjort resultaten mellan de båda utvärderingarna mer jämförbara.

För projekt Tolvan ingick 14 deltagare i den första utvärderingen medan tio av dessa ingår i den uppföljande utvärderingen.

Resultat, utvärdering 1

Efter att data rensats för de fyra deltagare som inte ingår i den uppföljande utvärderingen hade projekt Tolvan de värden som redovisas i tabell 1 nedan på de nyckeltal som ingick i den första utvärderingen. Enligt vår egen klassificeringsprincip tillhör Tolvan klass T9¹.

Som framgår av tabellen är intäkten på kort sikt negativ, vilket innebär att projektet saknar återbetalning. Verkningsgraden som är negativ, - 4 procent, ligger långt under medelvärdet på de projekt som payoff utvärderat och som är klassificerade att tillhöra klass T9.

Projektkostnaden ligger över medelvärdet inom klassen.

Tabell 1. Nyckeltal för projekt Tolvan i den första utvärderingen genomförd 12 månader efter att deltagarna lämnat projektet. Redovisningen omfattar endast de deltagare som ingått i den uppföljande utvärderingen.

Tolvan	Nyckeltal, samhället	Medelvärden T9
Intäkt/deltagare, kort sikt	- 21 000 kr	206 700 kr
Lönsamhet/deltagare, kort sikt	- 177 800 kr	- 62 000 kr
Lönsamhet/per deltagare, medel- lång sikt	- 261 800 kr	281 900 kr
Projektkostnad/deltagare	156 800 kr	144 700 kr
Verkningsgrad/produktivitet	- 4 %	13 %
Kostnad per verknings- grad/effektivitet	inget värde	15 300 kr
Återbetalningstid	inget värde	29 månader

¹ Klass T9 innebär att projektet 1. primärt varit inriktat mot arbetsmarknaden, 2. utvärderat med vår standardmetod, 3. att potentialen varit relativt omfattande, samt att 4. resurserna är stora

Resultat, utvärdering 2

Förändrad intäkt

Som framgår av tabell 2 har den samhällsekonomiska intäkten för projekt Tolvan ökat med 86 500 kr per deltagare och år i jämförelse med den första utvärderingen. Då intäkten var - 21 000 kr vid första utvärderingen innebär det att intäkten påföljande år varit cirka 65 500 kr per deltagare. Förbättringen på 86 500 kr kan tolkas som att sysselsättningsgraden ökat med cirka 16 procent i ett heltidsarbete utan lönesubvention.

Känslighetsanalysen, som innebär att vi exkluderat bästa och sämsta individuella värden, visar att resultatet är ganska stabilt.

En uppdelning på kön visar att kvinnornas intäkt ökat mer än männens relativt den första utvärderingen.

Tabell 2. Nyckeltalens förändring för projekt Tolvan i den uppföljande utvärderingen genomförd 24 månader efter att deltagarna lämnat projektet. Alla nyckeltal gäller per deltagare.

Tolvan	Nyckeltal, samhället
Förändrad intäkt, kort sikt, varav	+ 86 500 kr
kvinnor	+ 119 800 kr
män	+ 36 500 kr
Förändrad intäkt, kort sikt med känslighetsanalys	+ 67 500 kr
Förändrad verksamhetsgrad	+ 16 %
Förändrad verksamhetsgrad med känslighetsanalys	+ 14 %

Förändring i verkningsgrad

Verkningsgradens förändring bekräftar storleken på den förändrade intäkten. Utan känslighetsanalys är ökningen 16 procent, medan den minskar till 14 procent vid känslighetsanalysen. Det innebär sålunda att den "totala" verkningsgraden (summan av år ett och två) nu är positiv och är uppe i 12 procent. Även om detta måste betraktas som ett någorlunda hyfsat resultat återstår sålunda 88 procent av projektets ursprungliga potential. Varje procentenhet av detta som i framtiden kan återskapas antingen genom ökat arbetskraftsdeltagande eller i minskat behov av olika stödresurser utgör en vinst för samhället!

payoff AB, 2011-12-12

Claes Malmquist